

θὰ διαφωτίσει μίαν ἡμέραν καὶ τὴν φιλολογικὴν συνειδησιν τῆς πατρίδος ἡμῶν. Ὡς ἔψαλεν ὁ Καρασούτσας :

Ἡ φυλὴ δὲν εἶνε μία τῶν πτηνῶν τῶν ἡδυφώνων
Οὐδὲ ποιητῶν ὑπάρχει εἰς τὴν γῆν ἓν γένος μόνον.

Ὁ Κάλβος ἀνήκει εἰς τὸ γένος ἐκείνων οἵτινες ἔρχονται καὶ παρέρχονται ἵνα δικαιοθῶσι μετὰ θάνατον. Ἄλλων ἢ δόξα ἐκρήγνυται εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ὡς πυροτέχνημα, καὶ ἄλλων ἢ δόξα ὁμοιάζει πρὸς τοὺς ταξιδεύοντας ἀστέρας, τῶν ὁποίων τὸ φῶς δὲν ἔφθασεν ἀκόμη εἰς τὴν γῆν. Καὶ ἐν τῇ φιλολογίᾳ τῆς Δύσεως δὲν εἶνε ὀλίγα τὰ παραδείγματα τῆς ὀψιγόνου δόξης, ὡς λ.χ. ἐκείνης ἧς ἀπήλαυσαν ἐν Γαλλίᾳ ὁ Ἄνδρέας Σενιέ, καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ Κόλλινς.

Ἐνθυμοῦμαι τοὺς ὠραίους στίχους τοῦ Θεοφίλου Γωτιέ: «Ἡ εὐρωστος τέχνη μόνη κατακτᾷ τὴν αἰωνιότητα. Καὶ οἱ θεοὶ ἀποθνήσκουσιν, ἀλλ' οἱ στίχοι διαμένουσι κυρίαρχοι καὶ δυνατώτεροι τοῦ χάλυθους.» Καὶ πῶς εἶνε δυνατό, ποτε νὰ τεθῆ ἔξω τοῦ νόμου ὁ στιβαρὸς καλλιτέχνης, ὁ ὑπέροχος ποιητὴς τῶν Ὠδῶν; Διότι ἐξ ἀναποδράστων λόγων παρεγνωρίσθη ἐν τῇ κοινῇ συνειδήσει, δυσκολεύομαι νὰ πιστεύσω ὅτι εἶνε ἀνάξιος τῆς ἀθανασίας.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΦΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΡΙΣΛΕΡ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΔΩΔΕ

Μετάφρασις Χ. Ἀννίνου.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Λοιπὸν ὁ σύζυγός της ἦτο κατεστραμμένος!

Μετ' ὀλίγον, εὐθύς ὡς θὰ ἐπέστρεφε, θὰ ἐμάνθανε τὴν καταστροφὴν καὶ θὰ ἐμάνθανε αὐτοχρόνως ὅτι ἡ σύζυγός του καὶ τὸ τέκνον του εἶχον ἀπέλθει καὶ θὰ ἔμενε μόνος ἐν τῷ μέσῳ τῆς συμφορᾶς.

Νὰ μείνη παντελῶς μόνος ὁ ἀνὴρ αὐτὸς ὁ τὸσον ἀδρανῆς, ὁ τὸσον ἀσθενῆς τὸν χαρακτῆρα, ὅστις ἄλλο τι δὲν εἴξευρεν εἰμὴ νὰ θρηνῆ, νὰ δεικνύη ἀπειλητικῶς τὴν πυγμὴν πρὸς τὴν ζωὴν ὡς παιδίον! Τί θὰ ἐγίνετο ὁ δυστυχῆς;

Τὸν ᾤκτειρε μεθ' ὄλον αὐτοῦ τὸ ἐγκλημα.

Ἐπειτα ἐπῆλθεν αὐτῇ ἡ ἰδέα ὅτι θὰ ἐφαίνετο ἴσως ὅτι ἔφευγε πρὸ τῆς χρεωκοπίας, πρὸ τῆς ἐνδείας.

Ὁ Γεώργιος ἠδύνατο νὰ εἶπῃ:

— Ἄν ἤμην πλούσιος θὰ μ' ἐσυγχῶρει!

᾿Ωφείλειεν ἄρα γε νὰ καταλίπη ὀπισθὲν τῆς αὐτῆς τὴν ἀμφιβολίαν;

Εἰς ψυχὴν γενναίαν καὶ ὑπερήφανον οἷα ἡ τῆς Κλαίρης δὲν ἀπῆρτεῖτο ἀφορμὴ μεγαλειότερα ὅπως μεταβάλλῃ τὴν ἀπόφασίν της.

Ἐν τῷ ἅμα κατηνύασθη ἐν τῇ ψυχῇ της πᾶ-

σα ἡ ἀηδία, πᾶσα ἡ ἀγανάκτησις ὡς νὰ ἐφώτισε λάμψις αἰφνίδιος τὸ καθήκον της. Ὅτε ἦλθον νὰ τῆς ἀναγγείλωσιν ὅτι τὸ παιδίον ἦτο ἐνδεδυμένον καὶ αἱ ἀποσκευαὶ ἐτοιμαί, ἡ νέα της ἀπόφασις εἶχεν ἤδη ληφθῆ.

— Εἶνε περιττόν! . . εἶπεν ἡρέμα . . . δὲν θ' ἀναχωρήσωμεν.

Γ'

Ἡ λῆξις.

Μίαν ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἐσήμαινε τὸ μέγα ὠρολόγιον τοῦ Ἁγίου Γερβασίου. Τοιοῦτο ἦτο τὸ ψῦχος, ὥστε ἡ κατερχομένη λεπτὴ χιῶν ἐπήγνυτο καταπίπτουσα καὶ συνεσωρεύετο εἰς τὸ ἔδαφος κατὰλευκος καὶ τρίζουσα ὑπὸ τοὺς πόδας.

Ὁ Ρίσιερ περιτετυλιγμένος τὸν μανδύαν του ἐπανήρχετο ἐκ τοῦ ζυθοπωλείου μετὰ σπουδῆς διὰ τῆς ἐρήμης κατοικίας τοῦ Ἑλους. Ἦτο ἠνυχαρστημένος ὁ ἀγαθὸς Ρίσιερ εἶχε πανηγυρίσει πρὸ ὀλίγου μετὰ τῶν δύο πιστῶν ὀφειλετῶν του Σέβη καὶ τοῦ Δελουπέλ, τὴν πρώτην του ἐξοδον, τὸ πέρασ τῆς ἀτελευτήτου καθιέρξεώς του, καθ' ἣν εἶχεν ἐπιτηρήσει τὴν κατασκευὴν τῆς ἐκτυπωτικῆς μηχανῆς του μεθ' ὄλων τῶν ψηλαφήσεων, μεθ' ὄλων τῶν εὐχαριστήσεων καὶ τῶν ἀπογοητεύσεων τοῦ ἐφευρέτου. Τὴν τελευταίαν στιγμὴν παρετηρήθη ἔλλειψις τῆς ὀκρεμαστήρ δὲν ἐλειτούργει καλῶς καὶ ἐδέησε νὰ γείνωσιν ἐξ ἀρχῆς σχέδια καὶ προϋπολογισμοὶ. Τέλος τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐγένετο ἡ δοκιμὴ τῆς νέας μηχανῆς, τὰ πάντα δὲ ἐπέτυχον κατ' εὐχὴν. Ὁ ἀξιόλογος ἀνὴρ ἐθριάμβευεν. Ἐνόμιζεν ὅτι ἀπηλλάσσετο ὀφειλῆς παρέχων εἰς τὸν οἶκον Φρομῶν τὸ εὐεργέτημα νέας ἐφευρέσεως, ἐξ ἧς θὰ ἤλαττοῦτο ἡ ἐργασία, τὰ ἡμερομίσθια τῶν ἐργατῶν, καὶ θὰ ἐδιπλασιάζοντο τὰ κέρδη καὶ ἡ φήμη τοῦ ἐργοστασίου. Διὸ βαδίζων ἐπλαττεν ὠραῖα ὄνειρα, σὰς θεβαιῶ! Τὸ βῆμά του ἀντήχει ἀγερόχως, τονούμενον ἐτι μᾶλλον ἐκ τῆς εὐδαιμονίας καὶ εὐσταθοῦς πορείας τοῦ λογισμοῦ του.

Πόσα σχέδια ἐπλαττεν πόσας ἐλπίδας!

Ἡδύνατο ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν ἐν Ἀνιέρη ἐπαυλιν, ἣν ἡ Σιδωνία ἤρχισε ἦδη νὰ ἀποκαλῆ εὐτελεὴ καλύβην, δι' ὠραίας ἐξοχικῆς οἰκίας κειμένης εἰς ἀπόστασιν δέκα ἢ δεκαπέντε λευγῶν ἐκ Παρισίων, νὰ χορηγήσῃ εἰς τὸν κ. Σέβην σύνταξιν γενναιότεραν ὀπωσοῦν, νὰ βοηθῆ συχνότερον τὸν Δελουπέλ, οὗ ἡ ταλαιπώρος σύζυγος ἐθνησκεν ἐκ τῆς πολλῆς ἐργασίας. Τέλος ἠδύνατο ν' ἀνακαλέσῃ τὸν Φράντζ. Αὐτὸς ἦτο ὁ προσφιλέστατος τῶν πόθων του. Ἀδιακόπως ἐσυλλογίζετο τὸν ἀτυχῆ νέον ἐξόριστον εἰς χώραν νοσώδη, διατελοῦντα ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τυραννικῆς διευθύνσεως, ἧτις ἐχορήγει ἄδειαν εἰς τοὺς ὑπαλλήλους της καὶ τοὺς ἀνεκάλει σχεδὸν ἀμέσως ἀνευ τινὸς ἐξηγήσεως. Διότι ὁ Ρίσιερ ἐ-

θλίβετο ακόμη διὰ τὴν τόσον ἐσπευσμένην καὶ τόσον ἀνεζήγητον ἀναχώρησιν τοῦ Φράντζ κατὰ τὸ τελευταῖόν του ταξίδιον, καὶ διὰ τὴν βραχεῖαν ἐμφάνισιν τοῦ ἀδελφοῦ του, ὅστις χωρὶς νὰ τοῦ ἀφήσῃ καιρὸν νὰ τὸν χαρῆ, ἀνεζωπύρῃσε πάσας τὰς ἀναμνήσεις τῆς στοργῆς καὶ τοῦ κοινοῦ βίου. Διὸ προϋτίθετο, μετὰ τὴν εὐδοκίμησιν τῆς μηχανῆς του, νὰ εὕρῃ εἰς τὸ ἐργαστάσιον μικράν τινα θέσιν, ἔνθα ὁ Φράντζ ἠδύνατο νὰ εὐημερήσῃ παρασκευάζων ἐαυτῷ ἀληθῆς μέλλον. Ὡς πάντοτε ὁ Ῥίσελρ ἐσκέπτετο μόνον περὶ τῆς εὐτυχίας τῶν ἄλλων. Ἡ μόνη του ἐγωῖστικὴ εὐχαρίστησις ἦτο νὰ βλέπῃ μειδιῶντας πάντας τοὺς περὶ αὐτόν.

Σπεύδων οὕτως ἔφθασεν εἰς τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ Καλογοραϊῶν. Μακρὰ σειρὰ ἀμαξῶν ἐστάθμευε πρὸ τῆς οἰκίας καὶ ἡ λάμψις τῶν φανῶν των εἰς τὴν ὁδόν, αἱ σικαὶ τῶν ἡνιόχων προφυλαττομένων ἀπὸ τῆς χιόνος εἰς τοὺς μυχοὺς καὶ τὰς γωνίας, ἅς αἱ γηραιαὶ τῆς ὁδοῦ οἰκίαι διετήρουν καὶ μετὰ τὴν χάραξιν τοῦ πεζοδρομίου, ἐνεψύχουν τὴν ἔρημον καὶ σιωπηλὴν συνοικίαν.

— Μπα! ἀλήθεια! ἐσυλλογίσθη ὁ καλὸς Ῥίσελρ ἔχομεν χορὸν εἰς τὸ σπίτι μας.

Ἐνεθυμήθη ὅτι ἡ Σιδωνία εἶχε διοργανώσει ἐσπερίδα μουσικῆς καὶ χοροῦ, ἀπαλλάξασα αὐτὸν ἀπὸ τοῦ νὰ παρευρεθῇ « διότι ἐγνώριζεν ὅτι ἦτο πολὺ ἀπασχολημένος » Ἐν τῷ μέσῳ τῶν σχεδίων καὶ τῶν ὀπτασιῶν τοῦ γενναιοδωροῦ πλούτου τοῦ ἡ ἐορτῆ ἐκείνη, ἧς ἡ ἡχώ ἔφθανε μέχρις αὐτοῦ, ἐπέτεινε τὴν ἀγαλλίασίν του καὶ τὸν κατέστησεν ὑπερήφανον. Μετὰ τινος μεγαλοπρεπείας ὤθησε τὴν βαρεῖαν θύραν, ἡμικλειστον ὅπως πηγαινοέρχονται οἱ προσκεκλημένοι, καὶ πέραν εἰς τὸ βάθος τοῦ κήπου διέκρινεν ὀλόκληρον τὸ δεύτερον πάτωμα πεφωταγωγημένον.

Σικαὶ διήρχοντο ἀδιακόπως ὀπισθεν τοῦ κυμαινομένου πέπλου τῶν παραπετασμάτων. Ἡ ὀρχήστρα, ἧς ἡ παρουσία ἐμάντευετο ἐκ τῆς παλιρροίας τῶν ἀναδιδομένων ὑποκώφως ἤχων ἐφαίνετο παρακολουθοῦσα τὴν κίνησιν τῶν λαθραίων αὐτῶν ἐμφανίσεων. Ἐχώρευον. Πρὸς στιγμὴν ὁ Ῥίσελρ ἐπέστησε τὸ βλέμμα του ἐπὶ τῆς φαντασμαγορίας ταύτης τοῦ χοροῦ καὶ ἐντὸς μικροῦ δωματίου παρκειμένου εἰς τὴν αἴθουσαν, ἀνεγνώρισε τὴν σικιὰν τῆς Σιδωνίας. Ἦτο ὀρθία ἐν τῇ περισταλαμένῃ ἐνδυμασίᾳ της, ἐν τῇ στάσει γυναικὸς κατοπτριζομένης. Ὄπισθεν αὐτῆς σικαὶ τις μικροτέρα, ἀναμφιβόλως ἡ κυρία Δόβσων ἐπιδιῶρθου ἀταξίαν τινὰ εἰς τὸ φόρεμά της τὸν κόμβον ταινίας προσηρμοσμένης εἰς τὸν λαιμόν, ἧς αἱ μακρὰ καὶ κυματίζουσαι ἄκραι εἶχον χαμηλώσει καταβιβασθεῖσαι. Ἡ εἰκὼν ἦτο λίαν ἀόριστος, ἀλλ' ἡ χάρις τῆς γυναικὸς ἀνεγνώριζετο ἐν πάσαις ταῖς ἀμυδρῶς διαγραφομέναις

γραμμαῖς, ὁ δὲ Ῥίσελρ ἔστη ἐπὶ πολὺ θαυμάζων αὐτήν.

Εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα ἡ ἀντίθεσις ἦτο κατὰδηλος. Οὐδὲν ἐφαίνετο φῶς εἰμὴ ἡ λάμψις μικρᾶς λυχνίας ὀπισθεν τῶν ἰοχρῶν παραπετασμάτων τοῦ κοιτῶνος. Ὁ Ῥίσελρ παρετήρησε τὴν λεπτομέρειαν ταύτην, ἐπειδὴ δὲ ἡ μικρὰ κόρη τῶν Φρομῶν εἶχεν ἀσθενήσει πρὸ τινων ἡμερῶν, ἀνησύχησεν, ἐνεθυμήθη τὴν παράδοξον ταραχὴν τῆς κυρίας Γεωργίου ὅτε διήλθεν ἐγγύθεν αὐτοῦ τὸ ἀπόγευμα καὶ ἐπέστρεψε μέχρι τοῦ φυλακείου τοῦ θυρωροῦ Ἀχιλλέως ὅπως πληροφορηθῇ.

Τὸ φυλακεῖον ἦτο πλήρες. Οἱ ἀμαξήλαται ἐθερμαίνοντο παρὰ τὴν θερμάστραν, ἐφλυάρουν καὶ ἐγέλων καπνίζοντες. Ὅτε ἐνεφανίσθη ὁ Ῥίσελρ ἐπεκράτησε σιγῇ, σιγῇ περιέργως, χλευαστικῇ, ἐξεταστικῇ. Περὶ αὐτοῦ βεβαίως θὰ ἐλάλουν.

— Μήπως εἶνε ἄρρωστον τὸ παιδί τῶν Φρομῶν; ἠρώτησεν.

— Ὁχι, δὲν εἶνε ἄρρωστον τὸ παιδί, ἀλλὰ ὁ κύριος.

— Ὁ κ. Γεώργιος εἶνε ἄρρωστος;

— Μάλιστα, ἠσθένησε τώρα τὸ βράδυ ἀφοῦ ἐγύρισε εἰς τὸ σπίτι. Ἐτρεξα ἀμέσως καὶ ἐκράξα τὸν ἰατρόν. . . Εἶπεν ὅτι δὲν εἶνε τίποτε καὶ ὅτι ὁ κύριος ἔχει μόνον ἀνάγκη ἀναπαύσεως.

Ἐνῶ δὲ ὁ Ῥίσελρ ἐκλείει πάλιν τὴν θύραν, ὁ γέρον Ἀχιλλεὺς προσέθετε ταπεινοφῶνως, μετὴν αὐθάδειαν τοῦ κατωτέρου, ἐξ ἡμισείας πεφοβισμένην καὶ ἐξ ἡμισείας αὐθάδη, ἧτις θέλει ταῦτοχρόνως ν' ἀκουσθῇ καὶ νὰ μὴ ἀκουσθῇ σχεδόν:

— Ἄ, μάλιστα! δὲν γλεντοῦν αὐτοὶ εἰς τὸ κάτω καθὼς εἰς τὸ ἐπάνω πάτωμα!

Ἴδου τί συνέβη:

Ὁ Φρομῶν ἐπιστρέψας τὴν ἐσπέραν εὖρε τὴν σύζυγόν του μετ' φυσιογνωμίαν τόσον τεθλιμμένην, ὥστε εὐθὺς ἐμάντευσεν ὅτι συμφορὰ τις ἐνέσκηψεν. Ἄλλ' εἶχε τόσον συνειθίσει ἀπὸ δύο ἐτῶν εἰς τὴν ἀτιμωρησίαν τῆς ἀπιστίας του, ὥστε δὲν ἐπῆλθε ποσῶς εἰς τὸν νοῦν του ἡ ἰδέα ὅτι ἦτο ἐνδεχόμενον ἡ σύζυγός του νὰ ἐμαθε τὴν διαγωγὴν του. Ἡ Κλαίρη ἀφ' ἐτέρου ὅπως μὴ τὸν καταβάλλῃ ἀμέσως ἔσχε τὴν γενναιότητα νὰ μὴ ὀμιλήσῃ αὐτῷ εἰμὴ περὶ τῆς εἰς Σαβινὺ ἐπισκέψεώς της.

— Ὁ παπποῦς δὲν ἠθέλησεν, εἶπεν αὐτῷ.

Ὁ ἀτυχὴς ὤχριάσε φρικωδῶς.

— Ἐχάθην! . . ἔχάθην! ἐπανάλαβεν δις ἡ τρις μετὰ παράνοιαν πυρέσσοντος· καὶ αἱ νύκτες τῆς ἀγρυπνίας ἅς διήλθε, μία τελευταία φοβερὰ σκηνή, ἣν εἶχεν ὑποστῆ μετὰ τῆς Σιδωνίας προσφάτως καθότι ἤθελε νὰ τὴν ἐμποδίσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ τελέσῃ τὴν ἐορτὴν ἐκείνην τὴν παραμονὴν τῆς καταστροφῆς, ἡ ἄρνησις τοῦ κ. Γαρδι-

νοά, πάντα τὰ παθήματα ταῦτα, ἅτινα συνείχοντο πρὸς ἄλληλα καὶ τὸν εἶχον συνταράξει ἐκ περιτροπῆς συνωψίσθησαν εἰς σφοδρὰν νευρικήν κρίσιν. Ἡ Κλαίρη τὸν ἠύσπλαγχνίσθη, τὸν ὑπεχρέωσε νὰ κατακλιθῆ καὶ ἐκάθησε παρὰ τὴν κλίνην του. Προσεπάθησε νὰ τοῦ ὀμιλήσῃ, νὰ τὸν καταπραύνη ἄλλ' ἡ φωνή της δὲν εἶχε πλέον τὸν φιλόστοργον ἐκείνον τόνον, ὅστις κατευνάζει καὶ πείθει. Εἰς τὰ κινήματά της, εἰς τὸν τρόπον μεθ' οὗ ὑπάνηγειρε τὸ προσκεφάλαιον τοῦ ἀσθενοῦς, εἰς τὸν τρόπον μεθ' οὗ παρεσκευάζε δι' αὐτὸν καταπραυντικὸν τι ποτὸν ἐνυπῆρχεν ἀδιαφορία, ἀναληγσία τις περιεργος.

— Ἄλλὰ σὲ κατέστρεψα! ἔλεγεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ὁ Γεώργιος ὡς νὰ ἤθελε ν' ἀποσείσῃ τὴν θλιβούσαν αὐτὸν ψυχρότητα ἐκείνην. Αὐτὴ ὅμως ἀπήντα δι' ἐξαισίου περιφρονητικῶς κινήματος... ὦ! ἂν ἤθελε τῆς κάμει μόνον αὐτό!...

Ἐν τούτοις ἡ νευρική του ἐξάφισ ἐπραύνηθη ἐπὶ τέλους, ὁ πυρετὸς κατέπεσε καὶ ἀπεκοιμήθη.

Ἡ Κλαίρη ἔμεινε πλησίον τοῦ ἀγρυπνοῦσα. « Εἶνε τὸ καθῆκόν μου » ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν. Τὸ καθῆκόν της!

Εὐρίσκετο ἐκεῖ νῦν, ἀντικρῦ τοῦ ἀνδρὸς ὃν τὸσον τυφλῶς ἐλάτρευσεν ἐπὶ τῇ ἐλπίδι μακροῦ καὶ εὐδαίμονος κοινοῦ βίου.

Κατὰ τὴν στιγμήν ἐλείνην ὁ χορὸς ἤρχιζε νὰ γίνεταί ζωηρὸς εἰς τὴν κατοικίαν τῆς Σιδωνίας. Ἡ ὀροφὴ ἔτρεμεν ἐρυθρῶς διότι ὅπως διευκολύνῃ τὴν ὄρχησιν ἡ κυρία Ῥίσελρ εἶχε διατάξῃ ν' ἀφαιρεθῶσιν ὅλοι οἱ τάπητες ἐκ τῶν αἰθουσῶν. Ἐνίοτε ἐπίσης ἔφθανε μέχρι τῆς ἀκοῆς των ὁ θόρυβος φωνῶν κατ' αἰφνιδίους φορὰς, εἶτα χειροκροτήματα πολυάριθμα, πολλαπλασιαζόμενα, ἐξ ὧν ἐδηλοῦτο τὸ πλῆθος τῶν θεατῶν, ἡ πλήρης αἴθουσα.

Ἡ Κλαίρη ἐσκέπτετο. Δὲν κατετρίβετο εἰς λυπηρὰς σκέψεις, εἰς ἄγωνα παράπονα. Ἐγίνωσκεν ὅτι ὁ βίος εἶνε ἀδυσώπητος καὶ ὅτι ὅλαι αἱ δικαιολογίαι δὲν ἀναχαιτίζουσι τὴν θλιβεράν λογικὴν τῆς ἀναποφεύκτου πορείας του. Δὲν ἐσυλλογίζετο πῶς ὁ ἀνὴρ αὐτὸς ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον τὴν ἠπάτα, πῶς ἠδυνήθη διὰ μίαν ἰδιοτροπίαν νὰ χάσῃ τὴν τιμὴν καὶ τὴν χαρὰν τοῦ οἴκου του. Αὐτὸ ἦτο τὸ γεγονός, πάσαι δὲ αἱ σκέψεις δὲν ἠδύναντο νὰ τὸ ἐξαλείψωσι, νὰ ἐπανορθώσωσι τὸ ἀνεπανόρθωτον. Τὴν ἀψησῶλει πρὸ πάντων τὸ μέλλον. Νέα ὑπαρξίς ἀνελίσσετο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν της ζοφερά, αὐστηρά, πλήρης στερησεῶν καὶ μόχθων· κατὰ παράδοξον δὲ σύμπτωσιν ἡ καταστροφὴ ἀντὶ νὰ ποτήσῃ, ἐνέπνεεν αὐτῇ θάρρος. Ἡ ἰδέα τῆς ἐκπτώσεως ἐν τῇ κοινωνικῇ αὐτῆς περιωπῇ, ἐκπτώσεως ἀναγκαιῆς ὡς ἐκ τῶν οικονομικῶν εἰς ἃς ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ προβῶσιν, ἡ ἰδέα τῆς καταναγκαστικῆς ἐργασίας εἰς ἣν θὰ ὑπεβάλλε-

το ὁ Γεώργιος ἴσως δὲ καὶ αὐτὴ ἡ ἰδέα, μετέδιδε ποιάν τινα δραστηριότητα εἰς τὴν χαύνην γαλήνην τῆς ἀπελπισίας της. Βαρὺ ἠθικὸν φορτίον ἔμελλε ν' ἀναλάβῃ μετὰ τὰ τρία παιδιὰ της τὴν μητέρα της δηλαδή, τὸ κοράσιόν της καὶ τὸν σύζυγόν της. Ἡ συναισθησις τῆς εὐθύνης της, νὰ κατανοηθῆ περισσότερο ἐπὶ τῇ συμφορᾷ της, τὴν ἐμπόδιζε ἐπὶ τῇ καταστροφῇ τοῦ ἐρωτὸς της. Ἐφ' ὅσον δὲ ἐλησμονεῖ ἑαυτὴν ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ τῶν ἀσθενῶν ὄντων ἅτινα ὄφειλε νὰ προστατεύσῃ, τοσοῦτον κάλλιον ἠγνόει τὴν ἀξίαν τῆς λέξεως «θυσία» τῆς τόσο ἀορίστου εἰς τ' ἀδιόφορα στόματα καὶ τόσο σοβαρὰς ὑσάκης καθίσταται μέθοδος βίου.

Ταῦτα ἐσκέπτετο ἡ ἀτυχῆς γυνὴ κατὰ τὴν θλιβεράν ἐκείνην ἀγρυπνίαν, ἀγρυπνίαν μάχης καὶ δακρύων, καθ' ἣν παρεσκευάζετο διὰ τὸν δεινὸν ἀγῶνα. Τὴν σκηνὴν ταύτην ἐφώτιζεν ἡ ἀμυδρὰ λυχνία, ἣν ὁ Ῥίσελρ ἐβλεπε κάτωθεν ὡς ἀστέρα πεσόντα ἐκ τῶν ἐκλάμπρων πολυφώτων τοῦ χοροῦ.

Ἡσυχάσας ἐκ τῆς ἀπαντήσεως τοῦ γέρω Ἀχιλλέως ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ ἐσκέφθη ν' ἀνέλθῃ εἰς τὸν ἰδιαιτερόν του θάλαμον ἀποφεύγων τὴν ἐορτήν καὶ τοὺς προσκεκλημένους, περὶ ὧν ἤκιστα ἐμερίμνα.

Ἐν τοιαύταις περιπτώσεσι συνείθιζε ν' ἀνέρχεται διὰ μικρὰς κλίμακος τῆς ὑπηρεσίας συγκοινωνούσης μετὰ τὰ γραφεῖα τοῦ ταμείου. Ὄθεν εἰσῆλθεν εἰς τὰ ὑκλόφρακτα ἐργαστήρια, ἅτινα ἡ ἀντανάκλασις τῆς σελήνης ἐπὶ τῆς χιόνος ἐφώτιζεν ὡς ἐν πλήρει ἡμέρᾳ. Ἀνέπνεε τις ἐκεῖ ἀκόμη τὴν ἀτμόσφαιραν τῆς ἡμερησίου ἐργασίας, θερμότητά τινα βαρεῖαν, ἐμπλεῶν ὀμῆς γύψου καὶ βερενικίου. Ὁ ἐπὶ τῶν ξηραντηρίων ἐκτεθειμένος χάρτης ἐσηματίζε μακροὺς θροοῦντας στοίχους. Πανταχοῦ ἐφαίνοντο ἐριμμένα ἐργαλεῖα καὶ χιτῶνες ἐργατικοὶ ἀνηρτημένοι τῆδε κακῆσε, ἔτοιμοι διὰ τὴν ἐργασίαν τῆς ἐπαύριον. Οὐδέποτε ὁ Ῥίσελρ διήρχετο ἐκεῖθεν χωρὶς νὰ αἰσθανθῆ εὐχαρίστησιν.

Αἶφνης εἰς τὸ πέρας τῆς μακρᾶς σειρᾶς τῶν ἐρήμων δωματίων εἶδε φῶς εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Πλανῆ. Ὁ γηραιὸς ταμίας ἐεργάζετο ἀκόμη. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἦτο ἡ πρώτη μετὰ τὸ μεσονύκτιον τὸ πρᾶγμα ἦτο ἀληθῶς παράδοξον.

Τὸ πρῶτον κίνημα τοῦ Ῥίσελρ ἦτο νὰ στραφῆ ὀπίσω, καθότι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀκατανόητου αὐτοῦ ῥήξεως μετὰ τοῦ Σιγισμῶνδου, καὶ ἀφότου ὁ τελευταῖος οὗτος εἶχε λάβει ἀπέναντί του στάσιν σιωπηρᾶς ψυχρότητος, ἀπέφευγε νὰ τὸν συναντᾷ. Ἡ προσβληθεῖσα φιλία του ἀπέτρεψεν αὐτὸν ἀπὸ πάσης ἐξηγήσεως· ἐθεώρει ὡς ὑπερφάνειαν τρόπον τινα τὸ νὰ μὴ ἐρωτήσῃ τὸν Πλανῆν διατὶ τὸν ἠχθρεύετο. Ἐν τούτοις τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ὁ Ῥίσελρ ἠσθάνετο τοιαύ-

την ανάγκην διαχύσεως, ειλικρινοῦς φιλίας καὶ ἢ εὐκαιρία ἀφ' ἑτέρου ἤτο τόσον καλὴ πρὸς συνέντευξιν κατὰ μόνας μετὰ τοῦ ἀρχαίου φίλου του, ὥστε δὲν ἠθέλησε νὰ τὴν ἀποφύγη καὶ εἰσῆλθε γενναίως εἰς τὸ γραφεῖον.

Ὁ ταμίας ἐκάθητο ἀκίνητος μεταξὺ σωρείας φακέλων καὶ ὀγκωδῶν βιβλίων ἀναδιφουμένων, ὧν τινὰ εἶχον πέσει χαμαί. Οὐδὲ κἄν ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀκούσας τὸν κρότον τοῦ εἰσελθόντος προϊστάμενου του. Εἶχεν ἀναγνωρίσει τὸ βῆμα τοῦ Ρίσελρ. Δειλιάσας οὗτος ὁπωσοῦν ἐδίστασεν ἐπὶ στιγμήν. Εἶτα ὠθούμενος ὑπὸ τινος τῶν κρυφίων ἐλατηρίων ἄτινα ἐν ἡμῖν φέρομεν καὶ ἄτινα μᾶς ἐξωθοῦσι παρὰ πᾶν ἄλλο ἐμπόδιον εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ ἡμετέρου πεπρωμένου ἐπορεύθη κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ δικτυωτὸν τοῦ ταμείου.

— Σιγισμόνδε... εἶπε μετὰ φωνῆς σοβαρᾶς.

Ὁ πρεσβύτερος ὕψωσε τὴν κεφαλὴν καὶ ἔδειξε πρόσωπον συνεσπασμένον, ἐφ' οὗ ἔρρεον δύο δάκρυα, τὰ πρῶτα ἴσως ἄτινα ὁ ἀριθμο-ἄνθρωπος αὐτὸς ἔχυνεν ἐπὶ ζωῆς του.

— Κλαίεις, φίλε μου; . . . Τί ἔχεις;

Καὶ ὁ ἀγαθὸς Ρίσελρ ὅλως συγκεκλινημένος ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν φίλον του, ὅστις ἀπέσυρε τὴν ἰδικὴν του ἀποτόμως. Τόσον δὲ τὸ κίνημα τοῦτο ἤτο ὀρμέμφυτον καὶ τόσον βίαιον, ὥστε πᾶσα ἡ συγκίνησις τοῦ Ρίσελρ μετεβλήθη εἰς ἀγανάκτησιν.

Ὁρθώθη αὐστηρῶς.

— Σοῦ τείνω τὴν χεῖρά μου, Σιγισμόνδε Πλανή! εἶπεν.

— Καὶ ἐγὼ δὲν σοῦ δίδω τὴν ἰδικὴν μου... εἶπεν ὁ Πλανῆς ἐγειρόμενος.

Ἐπεκράτησε σιγὴ φοβερά, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ἤκουετο ἐπάνω ὁ ὑπόκωφος ἤχος τῆς ὀρχήστρας καὶ ὁ κρότος τοῦ χοροῦ, ὁ κρότος ἐκείνος ὁ βαρὺς καὶ ὀχληρὸς τοῦ δαπέδου σειομένου ὑπὸ τοῦ ρυθμοῦ τῆς ὀρχήσεως.

— Διατί ἀρνείσαι, νὰ μοῦ δώσης τὴν χεῖρά σου; ἠρώτησεν ἀπλῶς ὁ Ρίσελρ ἐνῶ τὸ δικτυωτὸν ἐφ' οὗ ἐστηρίζετο ἔτρεμεν ἐκ μεταλλικῆς φρικιάσεως.

Ὁ Σιγισμόνδος ἴστατο ἀπέναντί του στηρίζων τὰς δύο χεῖρας ἐπὶ τοῦ γραφείου του ὡς νὰ ἤθελε νὰ τονίσῃ κάλλιον τὴν ἀπάντησίν του.

— Διατί; . . . Διότι κατέστρεψες τὸ κατὰστημα, διότι εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν τῶρα εὕρισκεσαι θὰ ἔλθῃ μετ' ὀλίγον ὁ ὑπάλληλος τῆς Τραπεζίης νὰ ζητήσῃ ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων, ἐγὼ δέ, χάρις εἰς σέ, δὲν ἔχω οὐτε ὀβολὸν εἰς τὸ ταμεῖον . . . νὰ δικτί!

Ὁ Ρίσελρ ἤτο κατάπληκτος.

— Ἐγὼ κατέστρεψα τὸ κατὰστημα; . . . ἐγὼ;

— Ἀκόμη χειρότερα, κύριε. Τὸ κατέστρεψες διὰ τῆς συζύγου σου καὶ ἐσυμφωνήσατε νὰ

ἐπωφεληθῆτε σεῖς ἀπὸ τὴν καταστροφὴν μας καὶ ἀπὸ τὴν ἀτιμίαν σας. Ὡ! ἠννόησα καλὰ τὸ παιγνίδι σας, ἐννοιά σας. Τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα ἢ σύζυγός σου ἐσοῦφρωσεν ἀπὸ τὸν δυστυχισμένον τὸν Φρομὼν, ἢ ἐπαυλὶς τῆς Ἀνιέρης, τὰ διαμαντικὰ καὶ τὰ λοιπὰ θὰ τὰ ἔχη γράφει εἰς τὸ ὄνομά της διὰ νὰ εἶνε ἐξησφαλισμένα ἀπὸ πᾶσαν καταστροφὴν. Καὶ τῶρα βέβαια ἤμπορεῖς ν' ἀποσυρθῆς ἀπὸ τὴν ἐργασίαν!..

Ὡ!.. εἶπεν ὁ Ρίσελρ διὰ φωνῆς ἐσθεσμένης, κατασιγασθείσης ἀμέσως, ἀνεπαρκοῦς εἰς τὸ πλῆθος τῶν λογισμῶν, οὓς ἤθελε νὰ ἐκφράσῃ. Φελλιζῶν ἔσυρε τὸ δικτυωτὸν πρὸς ἑαυτὸν μετὸς ὀρμῆν, ὥστε ἀπέσπασεν ὀλόκληρον τεμάχιον. Τέλος ἐκλονίσθη, κατέπεσεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ἔμεινεν ἀκίνητος, μὴ προφέρων λέξιν, διατηρῶν μόνον ἐν τῇ ἐναπομένουσῃ ἐντὸς αὐτοῦ ζωῆ τὴν σταθερὰν θέλησιν νὰ μὴ ἀποθάνῃ; πρὶν δικαιολογηθῆ. Καὶ πρέπει νὰ ἤτο πολὺ ἰσχυρὰ ἢ θέλησις αὐτῆ, καθόσον ἐνῶ οἱ μὴνιγές του ἐπαλλον, σφυροκοποῦμενοι ὑπὸ τοῦ κυνίζοντος τὸ πρόσωπόν του αἵματος, ἐνῶ τὰ ὠτά του ἐβόμβουν καὶ οἱ θολοὶ ὀφθαλμοὶ του ἐφαίνοντο ἤδη ἐστραμμένοι πρὸς τὸ τρομερὸν ἄγνωστον, ὁ ἀτυχὴς ἐψιθύριζε καθ' ἑαυτὸν διὰ φωνῆς μὴ ἀκουομένης, μετὰ τὴν φωνὴν τῶν ναυγῶν, οἵτινες λαλοῦσι μετὰ τὸ στόμα πλήρες ὕδατος ἐντὸς τοῦ πατάγου τοῦ σφοδροῦ ἀνέμου τῆς τρικυμίας: «πρέπει νὰ ζήσω . . . πρέπει νὰ ζήσω!»

Ὅτε ἀνέκτικε τὰς αἰσθήσεις του εὐρέθη καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, εἰς τὸ μέρος ὅπου οἱ ἐργάται συνωθοῦντο κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς πληρωμῆς, μετὰ τὸν μανδύαν του ἐρριμμένον κατὰ γῆς, μετὰ τὸν λαίμοδέτην του λελυμένον, μετὰ τὸ ὑποκάμισόν του ἀνοικτόν, διεσχισμένον ὑπὸ τοῦ κονδυλομαχαίρου τοῦ Σιγισμόνδου. Εὐτυχῶς δι' αὐτὸν αἱ χεῖρές του εἶχον κοπῆ ὅτε ἀπέσπασε τὸ δικτυωτὸν, τὸ αἶμα ἔρρευσεν ἀφθόνας καὶ τὸ μικρὸν αὐτὸ περιστατικὸν ἤρκεσε νὰ τὸν σώσῃ ἐκ προσβολῆς ἀποπληξίας. Ἀνοίξας ἐκ νέου τὰ ὄμματα εἶδε πλησίον του τὸν γηραιὸν Σιγισμόνδον καὶ τὴν κυρίαν Γεωργίου, ἣν ὁ ταμίας ἐπορεύθη καὶ προσεκάλεσεν ἐν τῇ ἀμηχανίᾳ του. Εὐθὺς ὡς ὁ Ρίσελρ ἠδυνήθη νὰ διηγήσῃ, πρὸς ταύτην ἀπετάθη πνευστιῶν.

— Εἶνε ἀληθές, κυρία Γεωργίου, εἶνε ἀληθές αὐτὸ ὁποῦ μοῦ εἶπαν;

Ἡ Κλαίρη δὲν ἔσχε τὸ θάρρος νὰ τὸν ἐξαπατήσῃ καὶ ἀπέστρεψε τὸ βλέμμα.

— Λοιπὸν ἐξηκολούθησεν ὁ ἀτυχὴς, ὁ οἶκός μας κατεστράφη καὶ ἐγὼ εἶμαι ἡ αἰτία...

— Ὅχι, Ρίσελρ, ὄχι, φίλε μου. . . δὲν εἶσαι σύ.

— Ἡ σύζυγός μου, αἶ; Ὡ, εἶνε φρικτὸν! Ἴδου λοιπὸν πῶς σὰς ἐπλήρωσα τὸ χρέος τῆς εὐ-

γνωμοσύνης! . . . Ἀλλὰ σεις, κυρία Γεωργίου, σεις δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ μ' ἐθεωρήσατε συνόνοχον τοιαύτης ἀτιμίας!

— "Ὅχι, ὄχι, φίλε μου . . . ἡσύχασε! . . . Τὸ εἰξέυρω ὅτι εἶσαι ὁ ἐντιμότερος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου.

Τὴν προσέβλεψε πρὸς στιγμήν μὲ τὰ χεῖλη τρέμοντα, μὲ τὰς χεῖρας συνηνωμένας, διότι πᾶσαι αἱ ἐκδηλώσεις τοῦ ἀφελοῦς αὐτοῦ χαρακτῆρος εἶχον κᾶτι τι τὸ παιδικόν.

— "ὦ κυρία Γεωργίου . . . κυρία Γεωργίου . . . ἐπιθύρουν. "Ὅταν συλλογίζομαι ὅτι ἐγὼ σὰς κατέστρεψα! . . .

Ἐν τῇ μεγάλῃ συμφορᾷ ἣτις τὸν ἐπληττε καὶ ἣτις πρὸ πάντων ἐπληττε τὴν πλήρη ἔρωτος πρὸς τὴν Σιδωνίαν καρδίαν του, ἄλλο τι δὲν ἐβλεπεν αὐτὸς εἰμὴ τὴν οικονομικὴν καταστροφήν τοῦ οἴκου Φρομῶν τὴν προελθοῦσαν ἐκ τῆς τυφλώσεως αὐτοῦ ἀπέναντι τῆς συζύγου του.

Αἰφνης ἠγέρθη ἀποτόμως.

— Ἐμπρὸς εἶπεν ἄς μὴ συγκινώμεθα . . . Πρόκειται νὰ κανονίσωμεν τοὺς λογαριασμοὺς μας.

Ἡ κυρία Φρομῶν ἐφοβήθη.

— Ῥίσερ . . . Ῥίσερ . . . ποῦ πηγαίνεις; Ἐνόμιζεν ὅτι ἤθελε ν' ἀνέλθῃ εἰς τὸν θάλαμον τοῦ Γεωργίου.

Ὁ Ῥίσερ τὸ ἠννόησε καὶ ἐμειδίασε περιφρονητικῶς.

— Ἡσυχάσατε, κυρία . . . Ὁ κ. Γεωργίος δύναται νὰ κοιμᾶται ἡσυχος. Ἐγὼ νὰ πράξω ἄλλο τι μᾶλλον κατεπεῖγον ἀπὸ τὴν ἐκδίκησιν τῆς συζυγικῆς μου τιμῆς. Περιμένετε με ἐδῶ . . . θὰ ἐπιστρέψω.

Καὶ ὤρμησε μετὰ σπουδῆς πρὸς τὴν μικρὰν κλίμακα ἢ Κλαίρη πεπειθῆα εἰς τοὺς λόγους του, ἔμεινε ἀντικρὺ τοῦ Πλανῆ ἐπὶ μίαν στιγμήν ἐκ τῶν ὑψίστων ἐκείνων καὶ ἀμφιβόλων στιγμῶν, αἵτινες φαίνονται μακρὰί ὡς ἐκ τῶν παντοίων εἰκασιῶν τῶν γεννωμένων κατὰ τὴν διάρκειάν της.

Μετ' ὀλίγον κρότος βημάτων κατεσπυραμένων καὶ θροῦς ἐσθῆτος ἠκούσθη εἰς τὴν στενὴν καὶ ζοφερὰν κλίμακα.

Ἡ Σιδωνία ἐνεφανίσθη πρώτη φέρουσα ἐνδυμασίαν χοροῦ, ἐξάισιον, καὶ τόσον ὠχρὰ, ὥστε τὰ πανταχοῦ ἐπὶ τοῦ ἀλαμποῦς δερματός της διακεχυμένα τιμαλοῦ κοσμήματα ἐφαίνοντο περισσότερον αὐτῆς ζωντανά, ὡσεὶ διεσπαρμένα ἐπὶ τοῦ ψυχροῦ μαρμάρου ἀγάλατος. Ἐκλονίζετο ἀκόμη σύσσωμος ἐκ τοῦ ἄσθματος τῆς ὀρχήσεως, ἐκ τοῦ τρόμου τῆς συγκινήσεως καὶ ἐκ τῆς ταχείας πορείας, αἱ δ' ἐλαφραὶ ταινίαι της, οἱ ἐπιπρόσθετοι τῆς ἐσθῆτός της γύροι, τὰ ἄνθη της, ὁ πλούσιος αὐτῆς ἐορτάσιμος κόσμος, κατέπιπτον περὶ αὐτὴν τραγικῶς. Ὁ Ῥίσερ τὴν παρεκκολούθει κατὰφορτος ἐκ θηκῶν, ἐκ κιβωπι-

δίων καὶ χαρτίων. Ἄμα ὡς ἔφθασε ἐκεῖ ἐπάνω, ὤρμησεν εἰς τὸ γραφεῖον τῆς συζύγου του καὶ ἔλαβε πᾶν ὅ,τι πολῦτιμον περιεῖχε, τιμαλοῦ κοσμήματα, χρεώγραφα, τὸ πωλητήριον τῆς ἐν Ἀνιερῇ ἐπαύλεως· εἶτα ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ θαλάμου τὴν προσεκάλεσεν ἀπὸ τοῦ χοροῦ μεγαλοφῶως:

— Κυρία Ῥίσερ! . . .

Αὐτὴ προσέδραμεν ἐν τάχει, χωρὶς οἱ προσκεκλημένοι νὰ λάβωσι ποσῶς γνῶσιν τῆς ταχείας ταύτης σκηνης καὶ χωρὶς νὰ διαταραχθῇ ἐξ αὐτῆς ἢ εἰς τὸ κατακόρυφον τῆς ζωηρότητος διατελοῦσα κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἐσπερίε. Ἴδουσα τὸν συζυγόν της ὄρθιον πρὸ τοῦ γραφείου της, τὰ συρτάρια ἀνοικτὰ, διερραγότα, ἀνεστραμμένα ἐπὶ τοῦ τάπητος μετὰ τῶν μυριῶν ἀσημάτων ἀντικειμένων ἄτινα περιεῖχον, ἠννόησεν ὅτι φοβερόν τι συνέβαινε.

— Ἐλα γρήγορα, εἶπεν ὁ Ῥίσερ γνωρίζω τὰ πάντα.

Ἡθέλησε τότε αὐτὴ νὰ προσποιηθῇ ἦθος ἀθῶον καὶ ἀλαζόν· ἀλλ' ἐκεῖνος τὴν ἤρπασεν ἐκ τοῦ βραχίονος μετὰ τοιαύτης σφοδρότητος, ὥστε ἀμέσως ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν της ἡ ἀνάμνησις τῶν λόγων τοῦ Φράντζ: «Θ' ἀποθάνῃ ἴσως, ἀλλὰ πρότερον θὰ σὲ φονεύσῃ . . .» Καὶ ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο τὸν θάνατον, τὸν ἀφῆκε νὰ τὴν παρασύρῃ ἄνευ ἀντιστάσεως, μὴ σχοῦσα οὔτε κἄν τὴν δύναμιν νὰ ψευσθῇ.

— Ποῦ θὰ ὑπάγωμεν; ἠρώτησε ταπεινοφῶως.

Ὁ Ῥίσερ δὲν ἀπήντησεν. Ἡ Σιδωνία μόλις ἐπρόφθασε νὰ ρίψῃ ἐπὶ τῶν γυμνῶν της ὤμων, μὲ τὴν φίλαυτον μέριμναν ἣτις οὐδέποτε τὴν ἐγκατελίμπανε, πέπλον ἐξ ἐλαφροῦ τουλιού καὶ τὴν παρέσυρε, τὴν ὤθησε μᾶλλον εἰς τὴν ἀγούσαν πρὸς τὸ ταμεῖον κλίμακα, ἣν κατῆλθε ταυτοχρόνως μετ' αὐτῆς, παρακολουθῶν ἐγγύθεν τὰ βήματά της ἐκ φόβου μήπως ἡ λεία του διαφύγῃ.

— Ἴδού, εἶπεν εἰσερχόμενος . . . Ἐκλέψαμεν καὶ ἀποδίδομεν τὰ κλοπιμαῖα . . . Κύπταξε, Πλανῆ, μὲ ὄλ' αὐτὰ ἠμπορεῖ νὰ πιάσῃ κανεὶς χρήματα . . .» Καὶ ἀπέθηκεν ἐπὶ τοῦ γραφείου τοῦ ταμίου πάντα τὰ κομψὰ λάφυρα, δι' ὧν ἦτο φορτωμένη ἡ ἀγκάλη του, ἐξεζητημένους γυναικίους κόσμους, μικρὰ ἀντικείμενα φιλαρесеκείας, ἐγγράφα ἐπὶ χαρτοσήμου.

Ἀκολούθως στρεφόμενος πρὸς τὴν συζυγόν του:

— Τώρα τὰ στολίδια σου! . . . εἶπεν. Ἐλα γρήγορα . . .

Αὐτὴ ἐξετέλει τὸ πρόσταγμα βραδέως. Ἦνοιγε μετὰ θλίψεως τὰ ἐλατήρια τῶν ψελίων καὶ τῶν ἐνωτίων, ἰδίως δὲ τὴν λαμπρὰν ἀδαμαντίνην πόρπην, ἐν ἣ τὸ ἀρχικὸν στοιχείον τοῦ ὀνόματός της, ἐν ἣ ἐν ὁ ἀστραπηβόλον ἐφαίνετο ὡς

ὄφεις κοιμώμενος, αἰχμαλώτος ἐντὸς χρυσοῦ κύκλου. Ὁ Ῥίσιερ ἀνυπομονῶν ἔθραυε σκακιῶς τὰ εὐθραυστα αὐτῶν προσαρμώματα. Ἡ πολυτέλεια ἔτριξε ζωηρῶς ὑπὸ τὰ δάκτυλά του ὡσεὶ τιμωρομένη.

— Τώρα εἶνε ἡ σειρά μου, εἶπε κατόπιν... πρέπει νὰ δώσω καὶ ἐγὼ ὅλα ὅσα ἔχω... Ἴδου τὸ χαρτοφυλάκιόν μου... Τί ἄλλο ἔχω;.. τί ἄλλο ἔχω;

Καὶ ἀνεζήτηε ἐρευνῶν πυρετωδῶς τὰ θυλάκια του.

— Ἄ! τὸ ὥρολόγιόν μου μαζί μὲ τὴν ἄλυσιν στοιχίζει χίλια φράγκα... τὰ δακτυλιδιά μου, τὸν ἀρραβῶνά μου... Ὅλα εἰς τὸ ταμεῖον, ὅλα! Πρέπει νὰ πληρώσωμεν σήμερον τὸ πρῶτ' ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων... Μόλις ἐξημερώση πρέπει νὰ ἀρχίσω ἀμέσως τὰς ἐνεργείας διὰ νὰ πωλήσω, νὰ ἐκποιήσω... Εἰξέρω ἕνα ὅστις ἐπιθυμεῖ ν' ἀγοράσῃ τὴν ἔπαυλιν τῆς Ἀνιέρης. Θὰ τοῦ τὴν παραχωρήσω ἀμέσως.

Ἐλάλει καὶ ἐνήργει μόνος. Ὁ Σιγισμόνδος καὶ ἡ κυρία Φρομών τὸν ἔβλεπον ἄφωνοι. Ἡ Σιδωνία ἐφαίνετο ἀνίσθητος, χωρὶς συνείδησιν.

Ὁ ψυχρὸς ἀὴρ ὁ προσερχόμενος ἐκ τῆς μικρᾶς τοῦ κήπου θύρας, διανοιχθείσης ὅτε ὁ Ῥίσιερ ἐλιποθύμησε, τὴν ἔκκαμε νὰ βίγοι καὶ μηχανικῶς περιέσφιγγε περὶ τοὺς ὤμους τῆς τὰς πτυχὰς τοῦ σκεπάσματός της μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπλανεῖς, μὲ τὸν νοῦν ἔκφρονα. Ἦκουε τοῦλάχιστον τὰ βιολία τοῦ χοροῦ της, ὧν ὁ ἦχος ἔφθανε μέχρις αὐτῆς κατὰ τὰ διαλείμματα τῆς σιωπῆς ὡς ἀγρία εἰρωνεία, ἡμοῦ μὲ τὸν βαρὺν κρότον τῶν σειομένων σανίδων τοῦ πατώματος ὑπὸ τῶν χορευτῶν;.. Χεῖρ σιδηρᾶ καταπεσοῦσα ἐπ' αὐτῆς τὴν ἐξήγαγε διὰ μιᾶς ἀπὸ τοῦ ληθαργίου της. Ὁ Ῥίσιερ τὴν ἤρπασεν ἐκ τοῦ βραχίονος καὶ σύρων αὐτὴν πρὸ τῆς συζύγου τοῦ συνεταίρου του:

— Γονάτισε! εἶπεν αὐτῇ.

Ἡ κυρία Φρομών ἀπεμακρύνετο ἀντιτείνουσα

— Ὅχι, ὄχι, Ῥίσιερ, ὄχι, αὐτό!...

— Πρέπει! εἶπεν ὁ Ῥίσιερ ἀδυσώπητος... Εἶνε ἀνατάδοσις, ἐπανόρθωσις... Γονάτισε λοιπόν, ἀθλία!

Καὶ διὰ κινήματος ἀκατασχέτου ἔρριψε τὴν Σιδωνίαν παρὰ τοὺς πόδας τῆς Κλαίρης, εἶτα δέ, ἐξακολουθῶν νὰ κρατῇ αὐτὴν ἐκ τοῦ βραχίονος:

— Ὅτ' ἐπαναλάβῃς μαζί μου, εἶπε, λέξιν πρὸς λέξιν ὅ,τι θὰ εἶπω «Κυρία...»

Ἡ Σιδωνία νεκρὰ σχεδὸν ἐκ τοῦ φόβου ἐπανάλαβεν ἠρέμα «Κυρία...»

— Ὀλόκληρος βίος ταπεινώσεως καὶ ὑποταγῆς....

— Ὀλόκληρος βίος ταπει... ὦ, ὄχι! δὲν δύναμαι... εἶπεν ἐγειρομένη διὰ μιᾶς μετὰ

σκιρτήματος ἀγρίου ζώου καὶ ἀπαλλασσομένη ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Ῥίσιερ, διὰ τῆς ἀνοικτῆς θύρας, ἧς ἡ θεὰ τὴν ἐπέιραζεν ἤδη ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς φρικώδους σκηνῆς, προσελκύουσα αὐτὴν εἰς τὸν ζόφον τῆς νυκτὸς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς φυγῆς, ἀπῆλθε φεύγουσα ὑπὸ τὴν καταπίπτουσαν χιόνα καὶ τὸν μαστίζοντα τοὺς γυμνοὺς της ὤμους ἄνεμον.

— Σταματήσατέ την, σταματήσατέ την!.. Ῥίσιερ, Πλανῆ, σὰς παρακαλῶ!... Δι' εὐσπλαγχνίαν, μὴ τὴν ἀφήσετε νὰ φύγῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον!

Ὁ Πλανῆς ἐκινήθη διευθυνόμενος πρὸς τὴν θύραν.

Ὁ Ῥίσιερ τὸν ἀνεχαίτισεν.

— Σοῦ ἀπαγορεύω νὰ κινήθῃς ἀπ' ἐδῶ!.. Σὰς ζητῶ συγγνώμην, κυρία, ἀλλὰ ἔχομεν νὰ διεκπεραιώσωμεν ὑποθέσεις πολὺ σπουδαιοτέρας ἀπὸ αὐτὴν. Δὲν πρόκειται πλέον ἐδῶ περὶ τῆς κυρίας Ῥίσιερ... Πρέπει νὰ σώσωμεν τὴν τιμὴν τοῦ οἴκου Φρομών, τὴν μόνην ἣτις κινδυνεύει, καὶ ἣτις μ' ἐνδιαφέρει κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην. Ἐμπρός, Πλανῆ, εἰς τὸ ταμεῖον! καὶ ἄς κάμωμεν τοὺς λογαριασμοὺς μας.

Ὁ Σιγισμόνδος ἔτεινεν αὐτῷ τὴν χεῖρα.

— Εἶσαι τίμιος ἄνθρωπος, Ῥίσιερ, συγχώρησέ με ἂν ἀμφέβαλλα.

Ὁ Ῥίσιερ προσεποιήθη ὅτι δὲν ἤκουσεν.

— Λοιπὸν ἐλέγομεν ὅτι ἔχομεν νὰ πληρώσωμεν ἑκατὸν χιλιάδας φράγκα;.. Πόσα ὑπάρχουν εἰς τὸ ταμεῖον;

Σοβαρῶς ἐκαθέσθη ὀπισθεν τοῦ δικτυωτοῦ, ἀναδιφῶν τὰ λογιστικὰ βιβλία, τὰ χρεώγραφα, ἀνοίγων τὰς θήκας, ὑπολογίζων μετὰ τοῦ Πλανῆ, οὐτινος ὁ πατὴρ ὑπῆρξεν ἀδαμαντοπόλης, πάντα τὰ κοσμήματα ἅτινα ἐθαύμαζεν ἄλλοτε φερόμενα ὑπὸ τῆς συζύγου του χωρὶς νὰ ὑποπτεῖ τὴν ἀξίαν των.

Ἐν τῷ μεταξύ ἡ Κλαίρη τρέμουσα ὅλη παρετῆρει διὰ μέσου τῶν ὕλων τὸ κηπάριον κατὰ λευκὸν ἐκ τῆς χιόνος, ἐφ' ἧς τὰ ἴχνη τῶν βηματῶν τῆς Σιδωνίας ἐξηλείφοντο ἤδη ὑπὸ τῶν καταπιπτουσῶν νιφάδων, ὡς νὰ ἦτο τοῦτο ἐνδειξίς ὅτι ἐν τῇ λαθραίᾳ ἐκείνῃ φυγῇ δὲν ὑπῆρχεν ἐλπίς ἐπανόδου.

Καὶ ἐκεῖ ἐπάνω ἐχόρευον ἀκόμη. Ἐνόμιζον ὅτι ἡ οἰκοδέσποινα ἤσχολεῖτο εἰς τὰς ἐτοιμασίας τοῦ δείπνου, ἐνῶ αὐτὴ ἀπεδίδρασκε μὲ τὴν κεφαλὴν ἀσκεπῆ, καταπνίγουσα τὰς κραυγὰς τῆς λύσσης καὶ τοὺς λυγμούς της.

Ποῦ μετέβαινεν;

Ἀπῆλθεν ὡς παράφρων διασχίζουσα τὸν κήπον, τὰς ἀύλας τοῦ ἐργοστασίου, τοὺς σκοτεινοὺς θόλους, ἐνθα εἰσώρμα ὁ ἄνεμος ἀπαισιῶς, συρίζων καὶ πηγερὸς. Ὁ γέρον Ἀχιλλεὺς δὲν τὴν ἀνεγνώρισεν· εἶδε τόσας ἀνθρωπίλους σκιὰς

τὴν νύκτα ἐκείνην νὰ διέλθωσι περιβεβλημένοι λευκὰ σκεπάσματα!

Ἡ πρώτη ἐπελθοῦσα σκέψις εἰς τὴν νεαρὰν γυναῖκα ἦτο νὰ μεταβῆ πρὸς συνάντησιν τοῦ ὀξυφώνου Καζαβόνη, ὃν ἐπὶ τέλους δὲν εἶχε τολμήσει νὰ προσκαλέσῃ εἰς τὸν χορὸν· ἀλλ' αὐτὸς κατ'ἴκῃ ἐν Μονμάρτρῃ καὶ ὁ δρόμος ἦτο μακρὸς ἰδίως διὰ τὴν περιβολὴν τὴν ὁποίαν ἐφερέν. "Ἄλλως τε μήπως ἦτο βέβαιον ὅτι θὰ εὐρίσκετο εἰς τὴν κατοικίαν του; Οἱ γονεῖς τῆς θὰ τὴν ἐδέχοντο βεβαίως· ἀλλ' ἤδη ἐνόμιζεν ὅτι ἤκουε τὰ παραίονα τῆς κυρίας Σέβη καὶ τὰς ἐμφαντικὰς παραινήσεις τοῦ μικροσώμου πατρὸς τῆς. Τότε ἀνελογίσθη τὸν Δελομπέλ, τὸν γηραιὸν τῆς φίλον Δελομπέλ. Ἐν τῇ πτώσει παντὸς αὐτῆς τοῦ μεγαλείου ἐνεθυμήθη ἐκείνον ὅστις πρῶτος ἐμίσησεν αὐτὴν τὸν βίον τῶν κοινωνικῶν τέρψεων, ὅστις παρέδωκεν αὐτῇ μαθήματα τοῦ χοροῦ καὶ τοῦ καλῶς συμπεριφέρεσθαι ὅτε ἦτο ἀκόμη μικρά, ὅστις ἐγέλα διὰ τὴν χαρίεσσαν αὐτῆς συμπεριφορὰν καὶ τὴν ἐδίδαξε νὰ θεωρῇ ἑαυτὴν ὡραία πρὶν ἢ κανεὶς ἄλλος τῆς τὸ εἶπῃ. Κἄτι τι τὴν προειδοποιεῖ ὅτι ὁ ἔκπτωτος ἐκείνος θὰ τὴν ἐδικαίωνε παρὰ τὴν γνώμην ὄλων τῶν ἄλλων. Ἀνῆλθεν εἰς μίαν τῶν παρὰ τὸν πυλῶνα σταθμευουσῶν ἀμαξῶν καὶ διέταξε νὰ τὴν μεταφέρωσιν εἰς τὴν λεωφόρον Βωμαρσαί, ἐνθα κατ'ἴκει ὁ ἠθοποιός.

Ἀπὸ τινος καιροῦ ἡ κυρία Δελομπέλ εἰργάζετο περὶ τὴν κατασκευὴν ἀχρύνων πέλων πρὸς ἐξαγωγήν. Ἡ ἐργασία ἦτο πενιχρὰ καὶ μόλις ἀπέφερον αὐτῇ κέρδος δύο καὶ ἡμίσεος φράγκων μετὰ δώδεκα ὥρων κόπους.

Ὁ Δελομπέλ ἐξηκολούθει νὰ παχύνηται ἐνῶ ἡ «ἀγία του σύζυγος» καθίστατο ὀσημέραι ἰσχυρότερα. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἀπεκάλυπτε λοπάδα πλήρη εὐόδους ῥοφήματος μετὰ τυροῦ, ὅπερ διετηρεῖτο θερμὸν παρὰ τὴν τέφραν τῆς ἐστίας, ὅτε ἐκρούσθη σφοδρῶς ἡ θύρα. Ὁ ἠθοποιός, ὅστις εἶχε παρευρεθῆ εἰς τὴν παράστασιν ἐν τῷ θεάτρῳ Βωμαρσαί δράματός τινος πενήμιου, αἵματορροῦτου μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ εἰκονογραφημένου ἐπιδεικτικοῦ προγράμματος του, ἀνεκίρτησεν ἀκουσὰς τὰ ἐπανειλημμένα κτυπήματα εἰς παρομοίαν ἀσυνήθη ὥραν.

— Ποῖος εἶνε; ἠρώτησεν ὀπωσσοῦν συγκεινημένος.

— Ἐγὼ εἶμαι... ἡ Σιδωνία... ἀνοίξατε γρήγορα.

Εἰσῆλθε ῥιγοῦσα καὶ ἀποβαλοῦσα τὸ κάλυμμα τῆς χορευτικῆς τῆς ἐνδυμασίας ἐπλησίασεν εἰς τὴν ἐστίαν ἐνθα τὸ πῦρ ἦτο ἤδη ἐτοιμὸς βεστον. Ὁμίλησεν ἀμέσως, ἐξέχυσε τὴν ὀργὴν ἥτις πρὸ μιᾶς ὥρας τὴν κατέπνιγεν, ἐνῶ δὲ διηγείτο τὴν ἐν τῷ ἐργοστασίῳ σκηνὴν, καταστέλλουσα τὰς ἐκρήξεις τῆς φωνῆς τῆς ὅπως μὴ ἀφυπνίσῃ

τὴν κοιμωμένην εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον κυρίαν Δελομπέλ, ἡ πολυτέλεια τοῦ καλλωπισμοῦ τῆς ἐντὸς τοῦ οἰκήματος ἐκείνου πέμπτου πατώματος, τοῦ τόσον γυμνοῦ καὶ πενιχροῦ, ἡ λευκὴ λάμπις τῆς περιβολῆς τῆς ἐν τῷ μέσῳ τῶν στηλῶν τῶν χονδροειδῶν πέλων, τὰ διασκορπισμένα ἐντὸς τοῦ δωματίου ῥινίσματα τοῦ ἀχρῦρου, πάντα ταῦτα παρεῖχον τὴν ἐντύπωσιν δράματος, ἐκ τῶν φοβερῶν ἐκείνων συγκλονισμῶν τοῦ βίου, καθ' οὓς καὶ αἱ κοινωνικαὶ τάξεις, καὶ τὰ αἰσθήματα καὶ αἱ καταστάσεις εὐρίσκονται διὰ μιᾶς συγκεχυμένα.

— ὦ, δὲν θὰ ἐπιστρέψω πλέον εἰς τὴν κατοικίαν μου!.. Εἶμαι ἐλευθέρω, ἰδοῦ, εἶμαι ἐλευθέρω τώρα!

— Ἄλλὰ τέλος πάντων, ἠρώτησεν ὁ ἠθοποιός, ποῖος τάχα σὲ κατήγγειλεν εἰς τὸν σύζυγόν σου; — Ὁ Φράντζ. Εἶμαι βεβαία ὅτι εἶνε ὁ Φράντζ.. Ἀπὸ ὁποιοῦνδ' ἴσως ἄλλον ἤθελε τὸ ἀκούσει, δὲν θὰ τὸ ἐπίστευεν... Χθὲς τὸ βράδυ ἀκριβῶς ἔφθασε μία ἐπιστολὴ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον... ὦ, πῶς με μετεχειρίσθη ἔμπροσθεν τῆς γυναικὸς ἐκείνης!.. Νὰ με ὑποχρεώσῃ νὰ γονυπετήσω!.. Ἄλλὰ θὰ ἐκδικηθῶ. Ἐλαβα ἀκριβῶς ὅτι χρειάζεται διὰ νὰ ἐκδικηθῶ πρὶν ἀναχωρήσω.

Καὶ τὸ μεϊδιάμα τῶν παλαιῶν ἡμερῶν τῆς ἀνεφάνη εἰς τὴν γωνίαν τῶν ὠχρῶν χειλέων τῆς.

Ὁ γηραιὸς ἠθοποιός ἠκροῦτο πάντα ταῦτα μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος. Με ὄλον τὸν οἶκτον ὃν ἠσθάνετο διὰ τὸν ταλαίπωρον Ῥίσερ, δι' αὐτὴν ταύτην τὴν Σιδωνίαν, ἥτις τοῦ ἐφαίνετο κατὰ τὴν θεατρικὴν φρασεολογίαν «ὡραία ἐνοχος» ἀκουσίως ἐξήταξε τὸ πρᾶγμα ὑπὸ ἐποψίν καθαρῶς σκηρικὴν καὶ ἐπὶ τέλους ἀνέκραξε παρφερόμενος ὑπὸ τῆς μονομανίας του:

— Τί κατάλληλος περίστασις διὰ μίαν πέμπτην πράξιν!

Αὐτὴ δὲν τὸν ἤκουσεν. Ἀπησυχολημένη ὑπὸ λογισμοῦ τινος κακεντρεχοῦς, ὅστις ἐκ τῶν προτέρων τὴν ἠϋφραϊνεν, ἐπλησίασεν εἰς τὸ πῦρ τῆς ἐστίας τὰς περικνημίδας τῆς καὶ τὰ διάβροχα ἐκ τῆς χιόνος ὑποδήματά τῆς.

— Αἶ, καὶ τώρα τί θὰ κάμῃς; ἠρώτησεν ὁ Δελομπέλ μετὰ μίαν στιγμὴν.

— Θὰ μείνω ἐδῶ ἕως νὰ ἐξημερώσῃ... θ' ἀναπαυθῶ ὀλίγον... Καὶ ὕστερα θὰ ἰδῶ.

— Ἄλλὰ δυστυχῶς δὲν ἔχω νὰ σοῦ προσφέρω κανένα κρεβάτι, καυμένη. Ἡ κυρία Δελομπέλ εἶνε πλαγιασμένη.

— Μὴ ἀνησυχῆς δι' ἐμέ, φίλτατέ μου Δελομπέλ... θὰ κοιμηθῶ ἐπάνω εἰς αὐτὴν τὴν καθέδραν. Δὲν σὰς στενοχωρῶ, ἐννοιά σας!.. Ὁ ἠθοποιός ἐστέναξεν.

— Ἄ, ναί!.. εἰς αὐτὴν τὴν καθέδραν. Ἦτο τῆς καυμένης τῆς Ζιζῆς μου!.. Πόσας νύκτας ἔμεινεν ἀγρυπνος εἰς αὐτὴν, ὅτε ἡ ἐργασία ἦτο

κατεπείγουσα!.. Τί τὰ θέλεις! Ἐκεῖνοι ὅπου ἀποθνήσκουν εἶνε οἱ εὐτυχέστεροι!

Εἶχε πάντοτε εἰς τὴν διάθεσίν του κανέν ἐξ αὐτῶν τῶν ἐγωϊστικῶν καὶ παρηγορητικῶν ἀποφθεγμάτων. Εὐθύς ὡς τὸ διετύπωσε καὶ ἀνελογίσθη μετὰ τρόμου ὅτι ὁ ζῶμος του εἶχεν ἤδη παντελῶς ψυχρανθῆ. Ἡ Σιδωνία εἶδε τὸ κίνημά του.

— Ἄλλὰ ἦσουν ἕτοιμος νὰ δειπνήσης, εἶπε, μὴ ἐνοχληθῆς ἐξ αἰτίας μου.

— Ἄ, ναί, ἀλήθεια! τί τὰ θέλεις!.. ἀποτελεῖ καὶ αὐτὸ μέρος τοῦ ἐπαγγέλματος, τῆς σκληρᾶς ζωῆς, τὴν ὅποιαν διάγομεν ἡμεῖς οἱ ἠθοποιοί. Διότι ὡς βλέπεις, κόρη μου, ἀντέχω. Δὲν ἀπρηνήθην, καὶ δὲν θ' ἀπαρνηθῶ ποτέ!..

“Ο,τι ἀπέμενε ἐκ τῆς ψυχῆς τῆς Ποθητῆς ἐντὸς τοῦ πενιχροῦ αὐτοῦ οἰκήματος ἔνθα ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη εἶχε βιώσει, θὰ ἐφρικίασε βεβαίως ἀκοῦσαν τὴν φοβεράν δήλωσιν. Δὲν θ' ἀπρηνεῖτο ποτέ!.. Ὁ Δελομπέλ ἐξηκολούθησεν

— Ἄς μοῦ λέγουν ὅσα θέλουν· εἶνε τὸ ὠραιότερον ἐπάγγελμα τοῦ κόσμου. Εἶνε τις ἐλευθερος, δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ κανένα... Ἀνήκει ὀλόκληρος εἰς τὴν δόξαν καὶ εἰς τὸ δημόσιον!.. Ἄχ! ἐγὼ εἴξευρα τί θὰ ἔκαμνα ἂν ἤμουν εἰς τὴν θέσιν σου. Δὲν ἦσουν γεννημένη νὰ ζήσης μὲ ὅλους αὐτοὺς τοὺς οἰκοκυραίους, τί διάβολον! Σοῦ ἐπήγαινε καλλίτερα ὁ καλλιτεχνικός βίος, ὁ πυρετός τῆς ἐπιτυχίας, τὸ ἀπρόοπτον, αἱ συγκινήσεις.

Καὶ λέγων ταῦτα ἐκάθησεν, ἔδесе τὸ μάκτρον του ὑπὸ τὸν πῶγωνα καὶ ἐπλήρου ροφήματος, εὐρύχωρον βαθύ πινάκιον

— ... Χωρὶς νὰ ὑπολογίσωμεν, ἐξηκολούθησεν, ὅτι ἡ ἐπιτυχία σου ὡς γυναικὸς ὠραίας δὲν θὰ ἔβλαπτε καθόλου τὴν ἐπιτυχίαν σου ὡς ἠθοποιοῦ... Ἐεύρεις τί;.. Πρέπει νὰ λάβης μερικὰ μαθήματα ἀπαγγελίας. Μὲ τὴν φωνὴν ὅπου ἔχεις, μὲ τὴν ἐξυπνάδα σου, μὲ τὰ προτερήματά σου θὰ ἔχης λαμπρὸν μέλλον.

Διὰ μιᾶς δὲ ὡς νὰ ἤθελε νὰ τὴν μύηση τὰς ἡδονὰς τοῦ δραματικοῦ βίου:

— Ἄλλὰ τώρα συλλογίζομαι, εἶπεν, ὅτι ἀκόμη δὲν ἐδείπνησες.. Καὶ αἱ συγκινήσεις προκαλοῦν ὄρεξιν. Κάθησε ἐκεῖ, πάρε αὐτὸ τὸ πινάκιον. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἔχεις πολὺν καιρὸν νὰ φάγῃς σοῦπαν μὲ τρι!

Ἀεστάτωσε τὴν σκευοθήκην διὰ νὰ εὕρῃ ζεῦγος περονίου καὶ μαχαιρίου καὶ μάκτρον δι' αὐτήν. Ἡ Σιδωνία ἐκάθησεν ἀπέναντί του βοηθοῦσα αὐτόν, γελῶσα ὀπωσοῦν διὰ τὰς δυσχερείας τῆς προετοιμασίας. Ἦτο νῦν ὀλιγώτερον ὠχρά. Μάλιστα οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἤστραπτον ἐξ ὠραίας λάμψεως ἐκ τῶν πρὸ ὀλίγου δακρῶν καὶ ἐκ τῆς τωρινῆς φαιδρότητός της.

Ἡ ὑποκρίτρια!

Ἄπασα ἡ εὐδαιμονία τοῦ βίου της εἶχε διὰ παντός ἐξαφανισθῆ, ἡ τιμὴ, ἡ οἰκογένεια, ἡ περιουσία. Εἶχεν ἐκδιωχθῆ ἐκ τῆς οἰκίας της γυμνωθῆ, ἀτιμασθῆ. Εἶχεν ὑποστῆ πᾶσαν ταπεινώσιν, πᾶσαν συμφοράν. Ἄλλὰ τοῦτο δὲν τὴν ἠμποδίζε νὰ δειπνήσῃ μετὰ θαυμασίας ὀρέξεως καὶ ν' ἀπαντᾷ φαιδρῶς εἰς τὰς ἀστείότητας τοῦ Δελομπέλ περὶ τῆς κλίσεως αὐτῆς καὶ τῶν μελλόντων θριάμβων της. Ἡσθάνετο ἑαυτὴν ἐλαφράν, εὐδαιμόνα, ἀπερχομένην πρὸς τὸν ἀλήτην βίον, τὴν ἀληθινὴν πατρίδα της. Τί ἐμελλεν ἀκόμη νὰ τῆς συμβῆ; Ἐκ πόσων ἀνυψώσεων καὶ καταπτώσεων θὰ συνέκειτο ἡ μέλλουσα αὐτῆς ἀπρόοπτος καὶ ἰδιότροπος ὑπαρξίς; Ἀνελογίζετο ταῦτα ἀποκοιμωμένη ἐπὶ τῆς καθέδρας τῆς Ποθητῆς· πλὴν ταυτοχρόνως ἐσκέπτετο καὶ τὴν ἐκδίκησίν της, τὴν προσφιλή της ἐκδίκησιν, ἣν ἐκράτει εἰς χεῖράς της εἰσὶν ἕτοιμη, τόσο ἀσφαλῆ καὶ τόσο ἀγρίαν!

Δ'.

Ὁ νέος ὑπάλληλος τοῦ οἴκου Φρομών.

Ἦτο ἤδη ἡ ἡμέρα προκεχωρηκυῖα ὅτε ὁ Φρομών ἀφυπνίσθη. Πᾶσαν τὴν νύκτα μεταξὺ τοῦ δράματος τοῦ διεξαγομένου κάτωθεν αὐτοῦ καὶ τῆς ἑορτῆς τῆς θορυβούσης ἄνωθεν, ἐκοιμήθη βαθύως τὸν ὕπνον τοῦ ληθάργου, ὃν κοιμῶνται οἱ κατάδικοι τὴν προτεραιάν τῆς καρατομῆσεως των καὶ οἱ ἠττηθέντες στρατηγοὶ τὴν μετὰ τὴν ἤτταν αὐτῶν νύκτα, τὸν ὕπνον ἐξ οὗ θὰ ἠύχεται τῆς οὐδέποτε νὰ ἐγερθῆ, καὶ καθ' ὃν ὁ θάνατος λαμβάνει προκαταβολικῶς κατοχὴν διὰ τῆς παντελοῦς ἐλλείψεως τῶν αἰσθήσεων.

Τὸ δαψιλές φῶς τὸ εἰσδύον διὰ μέσου τῶν παραπετασμάτων ἐπιτεινόμενον ἐκ τῆς ἀνταυγείας τῆς πυκνῆς χιόνος, ἐξ ἧς ὁ κῆπος καὶ αἱ πέριξ στέγαι εἰσὶ κεκαλυμμένοι, τὸν μετήγαγεν εἰς τὴν συναίσθησιν τῆς πραγματικότητος. Ἡσθάνθη τιναγμὸν εἰς ὄλον αὐτοῦ τὸ σῶμα καὶ πρὶν ἢ καλῶς σκεφθῆ μάλιστα, τὴν ἀόριστον ἐκείνην ἐντύπωσιν τῆς θλίψεως, ἣν αἱ λησμονηθεῖσαι συμφοραὶ ἀφίνουσιν εἰς τὴν θέσιν των. Πάντες οἱ γνωστοὶ κρότοι τοῦ ἐργοστασίου, ἡ ἀσθμαίνουσα καὶ ὑπόκωφος πνοὴ τῶν μηχανῶν διετέλει ἐν πλήρει δράσει. Λαιπὸν ὁ κόσμος ὑπῆρχεν ἀκόμη! καὶ ἡ ἰδέα τῆς εὐθύνης βαθμηδὸν ἐξηγέρθη ἐν αὐτῷ.

— Σήμερον εἶνε!.. εἶπε καθ' ἑαυτὸν κινούμενος ἀκουσίως πρὸς τὸ σκιερὸν μέρος τῆς κλίνης ὡς νὰ ἦσθάνετο ὄρεξιν νὰ βυθισθῆ ἐκ νέου εἰς τὸν βαθύν ὕπνον του.

Ὁ κώδων τοῦ ἐργοστασίου ἤχησεν, ἔπειτα ἄλλοι κώδωνες εἰς τὰ πέριξ καὶ ἀκολούθως οἱ κώδωνες τῶν ναῶν.

— Εἶνε ἤδη μεσημβρία!.. εἶπεν. Πόσον ἐκοιμήθην!

Ἡσθάνθη ὀλίγην τύψιν συνειδότος ἀλλὰ καὶ μεγάλην ἀνακούφισιν διότι τὸ δράμα τῆς λήξεως παρήλθεν, αὐτοῦ ἀπόντος. Πῶς ἔκαμαν κἀτω εἰς τὰ γραφεῖα; Διατί δὲν τὸν εἰδοποίησαν;

Ἡγέρθη, διήνοιξε τὰ παραπετάσματα καὶ εἶδε τὸν Ῥίσιερ καὶ τὸν Σιγισμόνδον συνομιλοῦντας ὁμοῦ εἰς τὸν κῆπον. Νὰ συνομιλοῦν αὐτοί, οἵτινες πρὸ πολλοῦ ἤδη δὲν ὠμίλουσιν πρὸς ἀλλήλους! . . . Τί ἄρα γε εἶχε συμβῆ; Ὅτε ἠτοιμάσθη νὰ κατέλθῃ, εὔρε τὴν Κλαίρην παρὰ τὴν θύραν τοῦ θαλάμου του.

— Δὲν πρέπει νὰ ἐξέλθῃς, εἶπεν αὐτῷ.

— Διατί;

— Μεῖν' ἐδῶ. Θὰ σοῦ ἐξηγήσω.

— Ἀλλὰ τί τρέχει λοιπόν; . . . Ἦλθον ἀπὸ τὴν Τράπεζαν;

— Ναί, ἦλθον . . . αἱ συναλλαγματικαὶ ἐπληρώθησαν.

— Ἐπληρώθησαν;

— Ὁ Ῥίσιερ εὔρε χρήματα Ἀπὸ τὸ πρῶν ἔτρεξε μὲ τὸν Πλανῆν. Φαίνεται ὅτι ἡ σύζυγός του εἶχε πολυτίμα κοσμήματα . . . Μόνον τὸ μεγάλον ἐξ ἀδαμάντων κόσμημά της ἐπωλήθη ἀντὶ εἴκοσι χιλιάδων φράγκων. Ἐπώλησαν ἐπίσης καὶ τὴν ἔπαυλιν του εἰς τὴν Ἀνιέρην μὲ ὅλα ὅσα περιεῖχεν. Ἐπειδὴ ὁμοῦ ἀπητηῖτο καιρὸς διὰ νὰ ἐγγραφῇ ἡ πράξις τῆς πωλήσεως, ὁ Πλανῆς καὶ ἡ ἀδελφή του προκατέβαλον τὸ ποσό.

Λαλοῦσα ἀπέστρεφεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ πρόσωπόν της. Αὐτὸς ἀφ' ἐτέρου ἔκυπτε τὴν κεφαλὴν ὅπως ἀποφυγῇ τὸ βλέμμα της.

— Ὁ Ῥίσιερ εἶνε ἐντιμὸς ἄνθρωπος, ἐξηκολούθησεν ἡ Κλαίρη, καὶ ἀφοῦ ἔμαθεν ἀπὸ ποῖον εἶχεν ἡ σύζυγός του ὄλην αὐτὴν τὴν πολυτέλειαν

— Πῶς! εἶπεν ὁ Γεώργιος ἐντρομος. Ἐμαθεν; . . .

— Τὰ πάντα . . . ἀπήντησεν ἡ Κλαίρη ταπεινοῦσα τὴν φωνήν.

Ὁ ἀτυχὴς ὠχρίασε καὶ ἐφέλλισε λέξεις τινάς.

— Ἀλλὰ τότε . . . σὺ; . . .

— ὦ, ἐγὼ εἴξευρα τὰ πάντα πρὸ τοῦ Ῥίσιερ. Χθὲς ἀφοῦ ἐπέστρεψα, ἐνθυμείσαι σοῦ εἶπα ὅτι ἐκεῖ πέραν εἰς Σαβινὺ ἤκουσα μερικὰ πράγματα πολὺ σκληρὰ καὶ ὅτι θὰ εἶδθα δεκαεῖτη ἐκ τῆς ζωῆς μου διὰ νὰ μὴ κάμω αὐτὸ τὸ ταξεῖδι.

— Κλαίρη!

Ὁρμὴ ζωηρὰ φιλοστοργίας τὸν ἐκυρίευσεν· προέβη ἐν βῆμα ὅπως πλησιάσῃ πρὸς τὴν σύζυγόν του· ἀλλ' αὐτὴ εἶχε τὸ πρόσωπον τόσοσφύρον, τόσοσφθλιβερῶς ἀποφασιστικόν, ἡ ἄκρα τῆς θλίψεως τόσοσφθινῶς ἐξεδηλοῦτο δι' αὐστηρᾶς ἀδιαφορίας ἐφ' ὅλου αὐτῆς τοῦ σώματος, ὥστε δὲν ἐτόλμησε νὰ τὴν σφίγῃ ἐπὶ τοῦ στήθους του ὡς ἐπεθύμει, ἀλλ' ἐψιθύρισε μόνον ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

— Συγγνώμην! συγγνώμην! . . .

— Πρέπει νὰ μὲ εὐρίσκῃς πολὺ ἥσυχον, εἶπεν ἡ θαρραλέα γυνὴ τοῦτο προέρχεται διότι ἔχουσα χθὲς ὅλα τὰ δάκρυά μου. Φαντάζεσαι ἴσως ὅτι ἐθρήνουν διὰ τὴν καταστροφὴν μας· ἀπατάσαι. Ἐνόςσφ τις εἶνε νέος ἀκόμη καὶ βωμάλεος ὡς ἡμεῖς, τοιαύτη ἀποθάρρυνσις δὲν εἶνε συγγνωστή. Εἴμεθα ἐξωπλισμένοι κατὰ τῆς πενίας καὶ δυνάμεθα ν' ἀγωνισθῶμεν κατ' αὐτῆς ἀντιμέτωποι . . . Ὅχι! Ἐθρήνουν τὴν καταστραφεῖσαν εὐτυχίαν μας, ἐθρήνουν σέ, τὴν τρέλλαν τὴν ὁποῖαν ἔκαμες νὰ χάσῃς τὴν μόνην, τὴν ἀληθινὴν σου φίλην.

Ἦτο ὠραία ἐνῶ ἐλάλει οὕτως, ὠραιότερα ἀφ' ὅσον ποτὲ ὑπῆρξεν ἡ Σιδωνία, περιβαλλομένη ὑπὸ φωτὸς ἀγνοῦ ὅπερ ἐφαίνετο καταπίπτον ἄνωθεν ὡς ἀνταύγεια οὐρανοῦ αἰθρίου, ἀνεφέλου, ἐνῶ τὰ συντεθλασμένα χαρακτηριστικὰ τῆς ἄλλης ἐφαίνοντο πάντοτε ἀρούμενα τὴν λαμπρότητα των, τὸ κατεργάρικον καὶ αὐθαδὲς θέληγτρόν των οἰοῖται ἐκ τῆς ἐπιπλάστου λάμψεως τοῦ προσκηνίου θεάτρου τινός. Τὴν ἄλλοτε ἐλαφρὰν ψυχρότητα καὶ ἀκίνησίαν ἐν τῇ φυσιογνωμίᾳ τῆς Κλαίρης ἐνεψύχου νῦν ἡ ἀνησυχία, ἡ ἀμφιβολία, ὅλαι αἱ βάσανοι τοῦ πάθους καὶ ὅπως αἱ ἐξ ἀτήκτου χρυσοῦ πλίνθοι δὲν ἔχουν ἀξίαν εἰμὴ ἀφοῦ τὸ Νομισματοκοπεῖον ἀποτύπωση πρότερον ἐπ' αὐτῶν τὸ σῆμά του, οὕτω καὶ ἡ ὠραία αὐτῆς γυναικεῖα μορφή σημειωθεῖσα ὑπὸ τῆς σφραγίδος τῆς λύπης διετῆρει ἀπὸ τῆς προτεραιᾶς ἐκφρασίῃ τινὰ ἀνεξάλειπτον συμπληροῦσαν τὴν καλλονὴν της.

Ὁ Γεώργιος τὴν ἐβλεπε μετὰ θαυμασμοῦ. Τοῦ ἐφαίνετο περισσότερον ζωντανή, περισσότερον γυνὴ καὶ ἀξιολάτρευτος ἕνεκα τοῦ λόγου τῶν χωρισμῶν καὶ τῶν ἐμποδίων, ἅτινα αὐτὸς συνησθάνετο ἤδη. Ἡ τύψις τοῦ συνειδότος, ἡ ἀπελπισία, ἡ αἰσχύνῃ εἰσέδυσαν εἰς τὴν καρδίαν του ὁμοῦ μετὰ τοῦ νέου ἔρωτός του καὶ ἠθέλησε νὰ γονυπετήσῃ ἐνώπιόν της.

— Ὅχι, ὄχι, σῆκω! εἶπεν αὐτῷ ἡ Κλαίρη· ἐὰν ἤξευρες τί μοῦ ὑπενθυμίζεις, ἐὰν ἤξευρες ποῖον πρόσωπον ψευδὲς καὶ πλῆρες μίσους εἶδα παρὰ τοὺς πόδας μου τὴν παρελθοῦσαν νύκτα! . . .

— ὦ! ἐγὼ δὲν ψεύδομαι . . . ἀπήντησεν ὁ Γεώργιος φρικτῶν . . . Κλαίρη, σὲ ἰκατεύω ἐν ὀνόματι τοῦ τέκνου μας! . . .

(Ἐπεται συνέχεια)

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Δὲν εἶνε πάντοτε φρόνιμον νὰ ἐμποδίζῃ τις κατόπιν ὅ,τι ἔπραπεν ἐξ ἀρχῆς ν' ἀπαγορεύσῃ.

*

Ὅταν ἐνδιαφέρεται κανεὶς δι' ὅλα καταπᾶ νὰ μὴν ἐνδιαφέρεται ἐπὶ τέλους διὰ τίποτε.